

บทที่ 2

สมบูรณ์ (Compound)

สมบูรณ์ หมายถึงการย้อนรวมคำพิเศษๆ กัน 2 คำพิเศษนี้ไปให้เข้าเป็นคำพิเศษร่วมกัน เกิดเป็นคำใหม่ มีความหมายใหม่ มีความหมายพิเศษอย่างขึ้น เช่น ราชกุมาร (กุマーของพระราชา) หรือ นางกานติ (นางค่าและนิภา) เป็นต้น

สมบูรณ์ มีรูปวิเคราะห์ว่า สมบูรณ์ สมบูรณ์ (ความย่อคำวิเศษ ชื่อว่า สมบูรณ์) แยกรูปคำเป็น ส อุปสัคเป็น บทหน้า แปลว่า ศิ อส ชาท แปลว่า ย อ ลง ณ บังจัยในนามกิจก์

การวิเคราะห์สมบูรณ์

นามศัพท์ที่ยังไม่ได้ประกอบคำวิเศษก็ เรียกว่า ศัพท์ เช่น นหมก(ใหญ่) บุรี(บุรุษ) ส่วนนามศัพท์ ที่ประกอบคำวิเศษก็แล้ว เรียกว่า บท ๕ เช่น นหมก(โต) เป็นบทหนึ่ง บุรี(ส) เป็นบทหนึ่ง เป็นต้น เพราะฉะนั้นการวิเคราะห์ ห้องประกอบคำวิเศษจะ ๒ ประการคือ

ก. อนุบท คือบทเด็ก เรียงไว้หน้าที่สมบูรณ์

ข. บทสมบูรณ์ หรือบทปลง เรียงไว้ด้านหลัง

ตัวอย่าง

นหมก บุรี = มหาบุรี(บุรุษใหญ่ ชื่อว่า มหาบุรุษ)

นหมก ก็ บุรี ก็ เป็นอนุบท เมื่อนำมา นหมก และ บุรี หมายอ้อเข้ากันเป็น มหาบุรี(ส)
เรียกว่า บทสมบูรณ์

โดยนัยนี้การวิเคราะห์หนึ่งๆ จึงมีทั้งอนุบทและบทสมบูรณ์

อนุบทมีอยู่ ๒ ชนิด (ยกเว้นที่เป็นบทสมบูรณ์) คือ

ก. บุพเพบท คือบทที่เรียงไว้ข้างหน้า

ข. อุกตรนท คือบทที่เรียงไว้ข้างหลัง

ตัวอย่าง

นหมก เป็นบุพเพบท(บทหน้า) บุรี เป็นอุกตรนท(บทหลัง)

-
4. ศัพท์ คือชาทุประกอบคำยมจัจย์ ถ้าเป็นมัจจิวนาม เรียกว่า ศัพท์นาม ถ้าเป็นมัจจิภิยา เรียกว่า ศัพท์ภิยา
หังเป็นสูตรให้ไว้ ชาทุ+ บังจัย = ศัพท์
 5. บท คือศัพท์ที่ประกอบคำวิเศษก็เรียบเรอยแล้ว มี ๒ คือ บทนานา ใช้วิเศษกับนานาท้าย และบทภิยา ใช้วิเศษกับภิยา
ท้าย หังเป็นสูตรประกอบให้กันนี้ ชาทุ+ บังจัย+ วิเศษกิ = บท

วิธีสมานส์

เมื่อกล่าวไก่รูปวิเคราะห์ของสมานส์ สมานส์วิธีการย่อคำอยู่ 2 วิธีคือ

1. อุทกสมานส์ คือสมานส์ที่ลบวิภาคติ
2. ออุทกสมานส์ คือสมานส์ที่ไม่ลบวิภาคติ

ขออธิบายแต่ละวิธีโดยสังเขปดังนี้

ก. อุทกสมานส์ ให้แก่สมานส์ที่ลบวิภาคติของบทนำออก ย่อเข้าเป็นหนาเดียวกัน ใช้วิภาคติแท่นหนังเท่านั้น เช่น

ฤทธิ์สส บุตร ฤทธิ์สส(บุตรแห่งสกุล ชื่อว่า ฤทธิ์บุตร) ลบวิภาคติของบทนำออกคือ สส ที่ฤทธิ์ ออกเสียง เหลือแต่ ฤทธิ์ นำไปสมานกับบทหลังที่ยังคงวิภาคติไว้คือ บุตร ให้รูปเป็น ฤทธิ์บุตร แม้มห้องน้ำก็โคลนนันดี้

ข. ออุทกสมานส์ ให้แก่สมานส์ที่บอกรูปเข้าแล้วไม่ให้ลบวิภาคตินหน้า บทนำประกอบกับวิภาคติอะไร เมื่อนำไปเข้า กับบทหลัง ก็คงวิภาคติไว้อย่างเดิมไม่เปลี่ยนแปลง เช่น บุพเพ สมนิวาสัน บุพเพสมนิวาสัน (การอยู่ร่วมกันในปางก่อน ชื่อว่าการอยู่ร่วมกันในปางก่อน) หรือ เทวนัน อัมโท เทวนันมิโนโท (จอมแห่งเทวาก-หั้งลาย ชื่อว่าจอมแห่งเทวาก-พระอินทร์) แปลงนิพัทธ์ น แห่ง เทวนัน เป็น ม ทวนหลักแห่งสันติ เรียกว่าสันติในกำさまส์

ชนิดของสมานส์

สมานส์อยู่ 6 ชนิดคือ

1. กัณฑ์ชารย์สมานส์
2. ทิฤต์สมานส์
3. ตัมปุริสสมานส์
4. หวานหวานสมานส์
5. อัพยิคิวสมานส์
6. พฤหพิทิสมานส์

ขอกล่าวแต่ละชนิดโดยละเอียดกันดังนี้

1. กัณฑ์ชารย์สมานส์

กัณฑ์ชารย์สมานส์ หมายถึงการย่อนนามพักพักที่ไม่วิภาคติและวนะ เสมอ กันทั้ง 2 บท บทหนึ่งเป็นก้านมห่าน้ำที่เป็นประชาน อีกบทหนึ่ง เป็นคุณนาม ทำหน้าที่เป็นคำขยายก้านมหาน้ำ หรือ เป็นคุณนามทั้ง 2 บท มีน้ำหนึ่งเป็นประชาน

ការប្រាប់

1. ឯកទាំងនេះត្រូវបាន ធានាថាមព្រម ឯកទាំងនេះត្រូវបានចាត់ទុកមាន ធានាថាមព្រម ឯកទាំងនេះត្រូវបានស្វែរ។ មហុទិ-
បុរីស = មហាបុរីស (បុរិយុទ្ធសាស្ត្រ ឬទៅវា មហាបុរីស) និង អូប្រាំ នឹងប្រាំ (បាត់ខៀវា ឬទៅវា បាត់ខៀវា) មែនកំណែ

2. ត្រូវបានចាត់ទុកមានថា 2 ឯក មិនអៀនីត្រូវបាន ឡើង ទីនេះ ទីរដូស ទីអាមេរិក (រដ្ឋុយ) ឬភាព
ការ ត្រូវបានចាត់ទុកមាន ឬទៅវាទែកយាងនៃសៀវភៅ នៅក្នុង

កម្មការយស្តាស ដំឡើងជាបី និងកីឡា

1. វិសេសនុពេល

2. វិសេសុករណ៍

3. វិសេសិនកិយាល័យ

4. វិសេសិនមនុស្ស

5. សំភាពនុពេល

6. ខាងការធម្មប្រាប់

ខាងការធម្មប្រាប់ខាងការធម្មប្រាប់គឺជាការធម្មប្រាប់

1. វិសេសនុពេល

ស្តាសីដែលមិនមែនទិន្នន័យគឺមានឯកទាំងនេះ ឬទៅវាទែកមាន ឬទៅវាទែកមានមិនមែនទិន្នន័យ ឬទៅវាទែកមាន
នៃរូបិករាជទំបន់ទុកមានថា មិនមែនទិន្នន័យទេ ឬទៅវាទែកមាន ឬទៅវាទែកមាន ឬទៅវាទែកមាន

មហុទិ-បុរីស = មហាបុរីស (បុរិយុទ្ធសាស្ត្រ ឬទៅវា មហាបុរីស)

មហុទិ-ទានី = មហាបានី (មេិនមិន ឬទៅវាទែកមាន ឬទៅវាទែកមាន)

មហុទិ-កូល = មហាកូល (ករាបូលិយុទ្ធសាស្ត្រ ឬទៅវាទែកមាន ឬទៅវាទែកមាន)

និល អូប្រាំ = នឹងប្រាំ (បាត់ខៀវា ឬទៅវាទែកមានប្រាំ)

ឬទៅវាទែកមានបាន ឬទៅវាទែកមានបាន ឬទៅវាទែកមានបាន ឬទៅវាទែកមានបាន ឬទៅវាទែកមានបាន ឬទៅវាទែកមានបាន

សុណិ-បុរីស = សុបុរីស (បុរិយុទ្ធសាស្ត្រ ឬទៅវា សុបុរីស)

ប្រាប់ វាទែក ប្រាប់ វាទែក (ការពួកដែលសារឱ្យ ឬទៅវាទែក ឬទៅវាទែក)

ក្បុចិត្ត ឬូវិ-ក្បុចិត្ត (ការពួកដែលមិនស្ថាបី ឬទៅវាទែក ឬទៅវាទែក)

ស្តាសីដែលមិនមែនស្តាសី

2. វិសេសុករណ៍

ស្តាសីដែលមិនមែនទិន្នន័យគឺមានឯកទាំងនេះ ឬទៅវាទែកមាន ឬទៅវាទែកមាន ឬទៅវាទែកមាន ឬទៅវាទែកមាន
នៃរូបិករាជទំបន់ទុកមានថា មិនមែនទិន្នន័យទេ ឬទៅវាទែកមាន ឬទៅវាទែកមាន ឬទៅវាទែកមាន

ສູໂກ ວິເສໂສ = ສູກວາເສໂສ(ສັກວິເໝຍ ຂໍອວ່າສັກວິເໝຍ)

ບຸຮີໂສ ອຸດກໂນ ບຸຮີສຸດກໂນ(ບຸຮຸຊູສູງສຸກ ຂໍອວ່າບຸຮີໄສຄມ)

ນໂຣ ວໂຣ = ນຽວໂຣ(ຄນູ້ປະເສົງໄຣ ຂໍອວ່ານຽວໂຣ)

ສາສັນເປັນສາສັນນາ

3. ວິເສສິໂນກຢັນ

ສາສັນນີ້ນີ້ທັງ 2 ເປັນຄຸນນາມ ໄນມີຄັນປະຫາທັງໃນຢູ່ວິເກຣະທີ່ແລະຢູ່ສນາສ ເວລາແປດ້ກ່ອງ
ທາຄັນປະຫາທີ່ມີມາໃຊ້ ໃນຢູ່ວິເກຣະທີ່ອ່ອງເພີ່ມ ຈະຫັກທີ່ແປລວ່າ "ທັງ" ພຣີ "ກ້າຍ" ລັດນທຸນນາມນັ້ນ ເຊັ່ນ

ອຸນໂໂກ ຈະ ອຸນຂວັງໂໄ(ນຸ່ວິໄສ)(ນຸ່ຍ່ຫັກອກທັງໜວກ ຂໍອວ່າອຸນຂວັງໂໄ)

ໝູໂໂກ ຈະ ພູ້ຫຼູ້ໂໄ(ນຸ່ວິໄສ)(ນຸ່ຍ່ຫັກກະຈະອກທັງກ່ອນຂໍອວ່າພູ້ຫຼູ້ຂະ)

ລຶກງາຈ ສມງຽງ ສຶກສມງຽງ(ຮຽນ)(ທັງເຢັນທັງເກລີ່ມຂໍອວ່າທັງເຢັນທັງເກລີ່ມ)

ປສນເມຍາ ສຶກງາຈ ປສນເສົກ(ອຸກົກ)(ນ້ຳທັງໄສທັງເຢັນ ຂໍອວ່ານ້ຳທັງໄສທັງເຢັນ)

ນຶກງາຈ ປຶກງາຈ ນຶກປຶກ(ປຸປັນ)(ກອກໄນ້ທັງສີເຂົ້າຫັ້ນສີເລື່ອງຂໍອວ່າທັງສີເຂົ້າຫັ້ນເລື່ອງ)

ກົກງາຈ ອົກງາຈ ກກກາກທຳ(ກົງຈີ) (ກິຈອັນຍຸກຄລທັງທ່າແລ້ວທັງໄນ້ໄກ້ທ່າ ຂໍອວ່າທ່າແລ້ວໄນ້ໄກ້ທ່າ)

ສາສັນເປັນສາສັນນາມ

4. ວິເສສິໂນປົມຫາ

ສາສັນນີ້ທຸນມາເປົ່າຍັນເຖິງນອງຢູ່ກ້າຍ ນທຸນມານີ້ລັກຍະ 2 ອຍ່າງຄື່ອ ດັ່ນນີ້ທຸນມາອູ້ຫຼາ ເຮັດກ່າວ
ອຸປະນາປຸ່ພນທ ດັ່ນນີ້ທຸນມາອູ້ຫຼັງ ເຮັດກ່າວ ອຸປະນານຸກກຽນທ ສາສັນເປັນໄກ້ທັງສາສຸກນາມແລະສາສັນນາມ ເຊັ່ນ
ສູງໆ ອົາ ປູ້ທີ່ສູງຂະປູ້ທີ່(ຫົ່ງ)(ນ້ຳມ້າງເພີ່ມກັ່ງລັງ) ນີ້ເປັນສາສຸກ
ຈຸໂກ ອົາ ມຸ້ ຈານໝູ້(ຫັ້ນເພີ່ມກັ່ງພະຈັນທີ່) ນີ້ເປັນສາສັນນາ

ລັກຍະອຸປະນາທີ່ວ່າງໄວ້ຂ້າງໜ້າຍ່າງນີ້ ເຮັດກ່າວອຸປະນາປຸ່ພນທ

ມູ້າໆ ຈູ້າໆ ອົາ = ມູ້າໆຈູ້າໆ(ມູ້າໆເພີ່ມກັ່ງຈັກໜູ)

ນໂຣ ສີໂໂກ ອົ້ງ ນຽວສີໂໂກ(ຄນເພີ່ມກັ່ງສີ້ທະ)

ປັ້ງຢາ ປາສາໂໄ ອົາ ປັ້ງຢາປາສາໂໄ(ປັ້ງຢາເພີ່ມກັ່ງປຣາສາ)

ທັງໝອນນີ້ເປັນສາສັນນາ ເພຣະມີກ່າວອຸປະນາເຮົາໄວ້ຂ້າງໜ້າ ເຮັດກ່າວອຸປະນານຸກກຽນທ

ອັນ່ງ ສາສັນມາງທອຈະເປັນສາສົ່ນາໄກນ້າ ໂຄຍາຕີກ່າແປດ້ກ່ອງຫຼັກນ ເຊັ່ນ ກາກສູໂໄ
ເປັນໄກ້ 3 ສາສັກ່ອ

- 1.ແປລວ່າ ກາກລ້າ ເປັນວິເສສຸກກຽມ ເຊັ່ນກາໂໄກ ສູງໄຮ ກາກສູງໄຮ(ກາກລ້າ ຂໍ້ອ່ວ່າກາກລ້າ)
- 2.ແປລວ່າ ກັບກ່າວກ່າວ ເປັນນັ້ນຈີກັບປຸງໃສສມາສ (ຈະມີກລ່າວໜ້າໜ້າ) ເຊັ່ນ ກາກສູນາ ສູງໄຮ ກາກສູງໄຮ(ຜູ້ກັບກ່າວກ່າວ ຂໍ້ອ່ວ່າ ກາກສູງຮະ)
- 3.ແປລວ່າ ປະເທດນີ້ກາກລ້າ ເປັນລັກນີ້ພູພພິຫີສມາສ (ຈະມີກລ່າວໜ້າໜ້າ) ເຊັ່ນ ກາໂໄກ ສູງໄຮ ຢສນີ ໄສ ກາກສູງໄຮ (ປະເທດນີ້ກາກລ້າ)

5.ສົມກາງາມຸພບທ

ສາມາສັ້ນເວລາທັງວິເຄຣະທີ່ປະກອບກົງ ອີກີ ແປລວ່າ "ວ່າ" ໃນທັນ້າ ທັງກັນປະການ
ເນື້ອເຂົາສາມາສັກລົມ ອີກີ ສັກ ສາມາສັ້ນເປັນສາມາສັນາ ເຊັ່ນ

ຊຸກີໂຍ (ອໍທີ) ອີກີ ມາໄນ ຊຸກີຍິມາໄນ (ມານະວ່າເຮົາເປັນກັບກິ່ງ)

ສົມໄມ (ອໍທີ) ອີກີ ສຸກູາ ສົມສຸກູາ(ສຸກູາວ່າເຮົາເປັນສົມໄມ)

ສາມາສັ້ນເນື້ອເວລາແປລເປັນຍ່າງອື່ນ ອາຈະເປັນກັບປຸງໃສສມາສ ບໍລິຫານທະສາກົດໄກ້ ໂຄຍອາຍັກກາແປລເປັນ
ທັກ ຂ້ອສຳຕັ້ງສົມກວານນຸພບທ ມັຈະມີກວ່າ ສົມມັກ, ວຈນະ, ມານະ, ສຸກູາ ອູ້ໃນປຸງໃເກຣະທົກຍ

ດ້າເປັນກັບປຸງໃສສມາສ ແປລວ່າ ມານະຂອງກັບກິ່ງ ເປັນລັກງົງກັບປຸງໃສສມາສ ເຊັ່ນ ຊຸກີຍຸສ ມາໄນ
ຊຸກີຍິມາໄນ (ມານະຂອງກັບກິ່ງ)

6.ອາຫາຮູ່ພູພບທ

ສາມາສັ້ນມື້ນທານທັງ 2 ນທ ແລະ ພະນານນັ້ນເປັນຂໍ້ວິເຮັດແກນກັນໄກ້ ບໍລິຫານທ່ານ ມີ ເອ
ສັກ ທີ່ແປລວ່າ "ກີອ" ອູ້ທັງທັນ້າ ສາມາສັ້ນເປັນສາມາສັນາ ເຊັ່ນ

ນຸ້ມູາ ເວ ອາກາ ປຸ່ມູ້ກາກ(ແສງສ່ວ່າກີອນຸ້ມູາ)

ພຸ່ໂທ ເວ ຮກນ ພຸ່ຫຍກນ(ຮກນະກີອພະພຸ່ຫຍເຈົ້າ)

ສຸຫະ ເວ ທັນ ສຸຫະທັນ(ທຽບພົກຫຽກທ່າ)

ສາມາສັ້ນກໍາແປລອ່າງອື່ນອ່າຈເປັນວິເສສົນປົມທ ບໍລິຫານກັບສາມາສັກໄກ້ ເຊັ່ນກວ່າ ນຸ້ມູາປຸ່ໂທໄກ້ ດ້າ-
ແປລວ່າ ປະທຶກີອນຸ້ມູາ ເປັນ ອາຫາຮູ່ພູພບທ ຖັນວິເຄຣະທີ່ວ່າ ນຸ້ມູາ ເວ ປຸ່ໂທໄກ້ ປຸ່ມູ້ນຸ້ມູາໂທ(ປະ-
ທຶກີອນຸ້ມູາ ຂໍ້ອ່ວ່າປະທຶກີອນຸ້ມູາ) ດ້າແປລວ່າ ນຸ້ມູາເພີ່ມກັງປະທຶກ ເປັນວິເສສົນປົມທ ໃນລັກະມະອຸປະນາຖຽນທ
ຖັນວິເຄຣະທີ່ໄກ້ວ່າ ນຸ້ມູາ ປຸ່ໂທໄກ້ ອິວ ປຸ່ມູ້ນຸ້ມູາໂທ (ພຸ່ມູ້ນຸ້ມູາເພີ່ມກັງປະທຶກ ຂໍ້ອ່ວ່ານຸ້ມູາເພີ່ມກັງປະທຶກ)
ດ້າແປລວ່າ ແສງສ່ວ່າແທ່ນຸ້ມູາ ເປັນລັກງົງກັບປຸງໃສສມາສ ຖັນວິເຄຣະທີ່ໄກ້ວ່າ ນຸ້ມູາຍ ອາກາ ປຸ່ມູ້ກາກ(ແສງສ່ວ່າ
ແທ່ນຸ້ມູາ ຂໍ້ອ່ວ່ານຸ້ມູ້ກາກ)

ຂອງໃຫ້ສັນເກົກວ່າດ້າສັກທີ່ເຮັດແກນ ມີກ່າເທົ່າກັນ ຈັກເປັນອາຫາຮູ່ພູພບທ ກັນມະຫາຍສມາສ ແນ່ນອນ

บทสรุปประจํากัมมธรรมยสมາส

1. กัมมธรรมยสมາส ໄກແກ່ສມາສທີມິນານັພ໌ 2 ຜັພ໌ ມິງປຸອຍ່າງເຄີຍກັນ ອືອມວິກັດຕີແລະຈະເສນອກັນ ບທໍທຶນ
ເປັນປະຫານທີ່ນາມນາມ ບທໍທຶນ ເປັນວິເສັນະທີອຸ້ນນາມ ຮົ້ວ່າເປັນຄຸນນາມທັງສອງນີ້ ມີນຫົ່ນເປັນປະຫານ
2. กົມມະຫາຍສມາສ ແມ່ນອອກເປັນ 6 ຂົນຄົວ

1. ວິເສັນບຸພັນທ	2. ວິເສັນບຸກຣນທ
3. ວິເສັສໂນຍນທ	4. ວິເສັສໂນປນທ
5. ສົມການນຸພັນທ	6. ອາຫາຮົມບຸພັນທ
3. ກົມມະຫາຍສມາສ ເປັນໄກທັງສນາສນາແລະສມາສຄູ່
4. ກົມມະຫາຍສມາສ ທີ່ເປັນນານໄກແກ່ ວິເສັນບຸພັນທ ວິເສັນບຸກຣນທ ສົມການນຸພັນທ ອາຫາຮົມບຸພັນທ ສ່ວນທີ່
ເປັນຄຸນນາມນັ້ນ ໄກແກ່ວິເສັສໂນຍນທ ສ່ວນວິເສັສໂນປນທ ເປັນໄກທັງສນາແລະຄຸນນາມ
5. ວິເສັນບຸພັນທ ມີນທຸກໝານອີ້ນໜ້າໜ້າ ນຫານນາມທ່ານ້າທີ່ເປັນປະຫານອີ້ນໜ້າໜ້າ ທັງສອງນີ້ມີວິກັດຕີແລະຈະເສນອກັນ ເຊັ່ນ

ນໍາໂທ ປຸ້ມ ປຸ້ມ= ມາກປຸ້ມ (ບຸ້ມໃຫ້)

ນິ້ລ ອຸປະລິ ສິ່ງລຸ່ມ ປັບ (ນັວເຂົ້າວ)

6. ວິເສັນບຸກຣນທ ອືອມນິນທຸກໝານອີ້ນໜ້າໜ້າ ນຫາປະຫານອີ້ນໜ້າໜ້າແລະມີວິກັດຕີແລະຈະເສນອກັນ ເຊັ່ນ

ປຸ້ມ ອຸດກໂມ= ປຸ້ມໂສຖກໂມ (ບຸ້ມຢູ່ສູງສຸກ)

ນໄຣ ລໄຣ ລວງໄຣ (ການຢູ່ປະເສົາຮູ)

7. ວິເສັສໂນຍນທ ມີນທັງສອງເປັນຄຸນນາມ ມີວິກັດຕີແລະຈະເສນອກັນ ເຊັ່ນ

ນິ້ລູຈ ປິ້ງຈູຈ ນິ້ລົກິກ (ບຸ້ມຢູ່) (ກອກໄນ້ດີເຂົ້າວແລະເກີດອົງ)

ກອກູຈ ອິກອກູຈ ກອກກູຈ (ກົງຈູຈ) (ກົງຈູຈທຳແດ້ວແລະໄນ້ໄກທຳແດ້ວ)

8. ວິເສັສໂນປນທ ອືອມທີ່ວິເສັນະອີ້ນໜ້າໜ້າ ອີ້ນໜ້າໜ້າ ເຊັ່ນ

ຈົນໂທ ອິວ ນຸ່ມ ຈົນນຸ່ມ (ຫັນເໜີອັນຄັງກວງຈັນທີ່)

ໜູາໝ ອິວ ຜູາໝຈູາ (ກວານຢູ່ເປີງກັງຈັກໝ)

9. ສົມການນຸພັນທ ອືອນທີ່ມີ ອົກ ສັພທີ່ແປລວ່າ "ວ່າ" ອີ້ນໜ້າຄໍາ ນານ, ສູນໝາ, ສຸນມກ ເຊັ່ນ

ເທວີ (ອົກ) ອົກ ສູນໝາ ເທວີສູນໝາ (ສຳຄັງວ່າເຮົາເປັນເທວີກາ)

10. ອາຫາຮົມບຸພັນທ ອືອມນິນທຸກໝານທັງສອງ ມີ ເວາ ສັພທີ່ແປຄວ່າ "ກີອ" ອີ້ນໜ້າໜ້າ ແລະນຫານນາມນັ້ນ
ມີກໍາເທົ່າກັນຮູ້ອີ້ນແທນກັນໄກ ເຊັ່ນ

ພຸ້ມໂທ ເວາ ກົນ ພຸ້ມຮຽກນໍ (ກະນະທີ່ພະພຸ້ມເຈົ້າ)

ສູ່ຫາ ເວາ ຂັ້ນ ສູ່ຫາຂັ້ນ (ກວັບປົງທີ່ອົກຫຼັກ)

คำอ่านประจำกัมมธารยសมาส

1. กัมมธารยสماส มี ลักษณะอย่างไร จงอธิบายพอเข้าใจและยกตัวอย่างประกอบ
2. กัมมธารยสماส แบ่ง เป็นกี่ชนิด อะไรมั้ง แต่ละชนิดมีลักษณะ怎样 ก่อหน้าก่ออย่างไร จงอธิบาย
3. กัมมธารยสماส เป็นสماสนาณหรือเป็นสนาสคุณ จงเลือกแยกอธิบายแต่ละชนิดพอให้ความพร้อมทั้งยกตัวอย่าง
4. กัมมธารยสماสแต่ละชนิด อย่างไหนเป็นสนาสนาณ อย่างไหนเป็นสนาสคุณ จงอธิบายพอเข้าใจ
5. กัมมธารยสماสที่สำคัญเป็นนามหรือคุณนาม ยิ่งดีอะไร เป็นหลักเกณฑ์
6. ลักษณะบุพเพบทและอวาระบุพเพบท มีที่ลังเกตอย่างไรบ้าง อธิบายมากพร้อมทั้งยกตัวอย่าง
7. กัมมธารยสนาสอะไรมั้ง ที่มีบทหน้าเป็นประชานและนิบทลัง เป็นประชาน จงอธิบายและยกตัวอย่าง
8. บทวิเคราะห์ของสนาสคุณฯ มีชื่อเรียกว่าอะไร จงกล่าวมาพอให้ความ
9. บทว่า ปัญญาป่าสาโท ก็คือ ปัญญาปชุโซโภ ก็คือ เป็นสนาสอะไรมั้ง จงกล่าวมาพร้อมทั้งตัวอย่าง
10. บทคอใบนี้เป็นสนาสอะไร หังวิเคราะห์มานาคุ
ปัญญาชน, พุทธสโน, หังสูงโภ, สูรสโน, สารีปุทธเดว, สูกรเบโภ,
ปริสสูโภ, สุทธสูญา, เทวรากษา.

2. ทิคส์มาส

ทิคส์มาส หมายถึง สมาชิกที่มีสังชayaอยู่หน้า คำประธานอยู่หลัง สังชayaที่ใช้กับทิคส์มาส ໄດ້ແກ່
ปกติสังชayaอย่างເຄີຍແລະ เป็นสังชayaຄູມທ່ານັ້ນຄືອ ກັ້ງແຕ່ ເອກ (1) ດິຈິນ ອຸນຫຼາກ (98) ຈຳເປັນສັງຍາ
ນາມຄືອກັ້ງແຕ່ເອກູນສົກ (99) ຂຶ້ນໄປ ຈັກເປັນຕົປ່ງວິສສາສ ສ່ວນປຽບສັງຍາທ່ານັ້ນຄືອຈຳນານັ້ນເປັນອັນກົມ
ເຊັ່ນ ທີ່ 1 ທີ່ 2 ເປັນກົມ ເປັນກົມຂາຍສາສ

ชนົກຂອງທິກສໍາສາສ

ທິກສໍາສາສ ແມ່ນເປັນ 2 ຜົນກືອນ

1. ສາມາຫາຣທິຖຸ ໄດ້ແກ່ສໍາສາສທ່ານນາມສັກທີ່ນີ້ເນື້ອກວາມເປັນພູວຈະ ທ່າໃຫ້ເປັນເອກວຈະ ນຸ່ສຸກລົງຄໍ
ເຊັ່ນ ກໂຍ ໂຄກ ກິໂລກ ແປລວ່າ ໂຄກທັງໝາຍ 3 ຂໍ້ອ່ວ່າ ໂຄກ 3 ສັງຍານີ້ໃຫ້ກັ້ງແຕ່ ຖີ (2) ດິຈິນ ອຸນຫຼາກ
(98) ເຊັ່ນ

ຈກສູໂສ ກິສາ = ຈກຖິສີ - ທິກທັງໝາຍ 4 ຂໍ້ອ່ວ່າທີ່ 4

ນູ່ຈ ອຸນຫຼົງຍານີ = ປູ່ຈຸນຫຼົງຍີ - ອຸນຫຼົງທັງໝາຍ 5 ຂໍ້ອ່ວ່າອຸນຫຼົງຍີ 5

ນູ່ຈ ສີລານີ = ປູ່ຈສີລີ - ສີທັງໝາຍ 5 ຂໍ້ອ່ວ່າ ສີລ 5

2. ອສມາຫາຣທິກສໍາສາສ ໄດ້ແກ່ສໍາສາສທີ່ໄມ້ທ່າຍຢ່າງສາມາຫາຣທິຖຸ ນາມສັກທີ່ເປັນຈະນະໄຄ ເພັກໄກ ເນື້ອ
ເປັນບໍສໍາສາສ ກົກ ໄວດຢ່າງນັ້ນ ໄນເປັດຢືນແປດງ ໄນມີຈຳກັກວ່າທັງເປັນເອກວຈະ ນຸ່ສຸກລົງຄໍຢ່າງເຄີຍ ເຊັ່ນ
ເອໂກ ຊໂນ = ເອກຊໂນ-ຄນ 1 ຂໍ້ອ່ວ່າຄນ 1

ເຫຼວ ປາຫາ = ເຫຼວປາຫາ-ເຫຼວທັງໝາຍ 2 ຂໍ້ອ່ວ່າເຫຼວທັງໝາຍ 2

ກໂຍ ໂຄກ = ກິໂລກ-ໄລກທັງໝາຍ 3 ຂໍ້ອ່ວ່າໄລກທັງໝາຍ 3

ຈກທາຣ ອວຍສວຈານີ ຈກອວຍສວຈານີ-ອວຍສັຈທັງໝາຍ 4 ຂໍ້ອ່ວ່າອວຍສັຈທັງໝາຍ 4

ນູ່ຈ ອຸນຫຼົງຍານີ ປູ່ຈຸນຫຼົງຍີ-ອຸນຫຼົງທັງໝາຍ 5 ຂໍ້ອ່ວ່າອຸນຫຼົງທັງໝາຍ 5

ໝາຍເຫັນ ທິກສໍາສາສ ຈັກເປັນສໍາສາສນາມ

ນທສຸປະກິກສໍາສາສ

1. ທິກສໍາສາສ ໄດ້ແກ່ສໍາສາສທີ່ມີສັງຍາຢູ່ຂັ້ງໜ້າ ຕັ້ງປະຫານອູ່ຫຼັງ ເຊັ່ນ ກໂຍ ໂຄກ ກິໂລກ ໂຄກທັງໝາຍ 3
ຂໍ້ອ່ວ່າໄລກທັງໝາຍ 3

2. ທິກສໍາສາສ ແມ່ນເປັນ 2 ຜົນກືອນ

1. ສາມາຫາຣທິຖຸ

2. ອສມາຫາຣທິກສໍາສາສ

(อิท บุญ-กรรมนี้) มีใช่บุญ ถ้าศัพท์ที่อยู่ข้างหลัง น ชั้นกันค้ายสระ ให้แปลง น เป็น อัน เช่น น อสูโร-อนธูโร (อย่าง สุโกรี-สักวันี) มีใช่มา.

อุภayศัพท์ปัปปุริสมานั้น เป็นนามสกุล เพราะมีท่อนเป็นประชาน

บทสรุปประจําทั้งปัปปุริสมานั้น

1. ศัพท์ปัปปุริสมานั้น ได้แก่ นามสกุลที่บ่งชื่อชั้นกันค้ายวัตถุที่เป็นกันจนถึงสักหมู่วิวัตถุที่เป็นที่สุด เช้ากันบทเนื่องปลดาย ซึ่งเป็นนามนามและคุณนาม
2. ศัพท์ปัปปุริสมานั้น เป็น 6 ชนิดคือ

1. ทุกยาศัพท์ปัปปุริสมานั้น	2. ทุกยาศัพท์ปัปปุริสมานั้น
3. ชาฤกศัพท์ปัปปุริสมานั้น	4. นัญจมศัพท์ปัปปุริสมานั้น
5. ฉันรูรศัพท์ปัปปุริสมานั้น	6. สักหมู่ศัพท์ปัปปุริสมานั้น
3. จะรู้ว่าเป็นศัพท์ปัปปุริสมานั้นๆ ได้ ให้สังเกตบทหน้าซึ่งประกอบคำวิวัตถุที่กำกับฯ เช่น ถ้าบทหน้าประกอบคำวิวัตถุที่ 2 แปลว่า ชั่ง, สูตร, ยัง, ลืม อย่างไรอย่างหนึ่ง เรียกว่าศัพท์ปัปปุริสมานั้น เช่น คำว่า คโโภ คำว่า คโโภ (ปูริโร) บุรุษ ไปแล้ว สูญเสีย หรือว่าผู้ใดไปแล้วสูญเสีย เมียวัตถุที่อันน้ำก็โดยนัยเดียวกันนั้น
4. ทุกยาศัพท์ปัปปุริสมานั้น ยعنิเคน (บุญโค) รโโต ยุนทรโโต รถประกอบคำวิเครื่องยนต์ ซึ่งว่ารถยนต์
5. ชาฤกศัพท์ปัปปุริสมานั้น คิล้านสูสส เกสชช คิล้านເກສັບຊ ยาเพื่อกันใช้ ซึ่งว่ายาเพื่อกันใช้
6. นัญจมศัพท์ปัปปุริสมานั้น ใจสูนา ภัย ใจภัย ภัยใจใจ ซึ่งว่าภัยจากใจ
7. ฉันรูรศัพท์ปัปปุริสมานั้น ราชปูโภ บุญโค ราชบุญโค บุญของพระราชา ซึ่งว่าบุญของพระราชา
8. สักหมู่ศัพท์ปัปปุริสมานั้น ลัสร้า ทุฐ ลัสราทุฐ ทุกชื่อในสังสาร ซึ่งว่าทุกชื่อในสังสาร
9. ศัพท์ปัปปุริสมานั้น เป็น ได้แก่ นามสกุลและนามสกุล ศัพท์ปัปปุริสมานั้นที่เป็นนาม เช่น วนะ บุญปั่น - กอกไม้ในเมือง ซึ่งว่ากอกไม้ในเมือง ที่เป็นคุณ เช่น คำว่า คโโภ คำว่า คโโภ(บุริโร-บุรุษ) ไปแล้วสูญเสีย ซึ่งว่าผู้ใดไปแล้วสูญเสีย
10. อุภayศัพท์ปัปปุริสมานั้น บุญเสศคานาม บางที่เรียกว่า นบุพนหกัมธารยสมานั้น เวลาทำเป็นบท สมานั้น ถ้าศัพท์ที่อยู่ข้างหลัง น ชั้นกันค้ายพัญชนะ ให้แปลง น เป็น อ เช่น น บุญ อุบุญ(อิท กรรมนี้) มีใช่บุญ ถ้าศัพท์ที่อยู่หน้า น ชั้นกันค้ายสระ ให้แปลง น เป็น อัน เช่น น อสูโร อสูโร (อย่าง สุโกรี-สักวันี) มีใช่มา เป็นกัน
11. อุภayศัพท์ปัปปุริสมานั้น เป็นนามสกุล เพราะมีท่อนเป็นประชาน
12. มัชเมโลปสมานั้น ได้แก่ นามสกุลที่มีศัพท์ 2 ศัพท์ที่มีเนื้อความไม่ค่อเนื่องกัน ในรูปคำวิเคราะห์ของเพิ่มคำ เช่นมาเพื่อให้ได้ใจความ เมื่อเข้าเป็นบทสมานั้น ให้ลงก้าที่เพิ่มเข้ามาออกเสียง เช่น ยุนเคน (บุญโค)

ໄກ ຍຸກໄກ ລປປະກອນຄ້າຍເຕົກອງຍັນທີ່ຂອງລາຍນ໌.

ຄ່າດາມປະຈຳຕັບປຸງສົມາສ

- 1.ຕັບປຸງສົມາສທີ່ອະໄໄ ແມ່ນເປັນກື່ອນທ ອະໄໄນ້
- 2.ມີຫັກສັງເກຫຍ່າງໄຮຈຈະຮູ້ວ່າເປັນຕັບປຸງສົມາສົມັກນັ້ນໆ ຈອອືນຍາມພ້ອມທັງກວຍ່າງ
- 3.ຕັບປຸງສົມາສເປັນລາສານ໌ທີ່ອສົມາສຸກູ່ ອືນຍາມພອ ໄກສາວ່າມີຄວາມພ້ອມທັງຍົກທັງໝາງປະກອນຕໍ່ອືນຍາ
- 4.ຕັບປຸງສົມາສ ກັບ ກົມຮາຮຍສົມາສ ຖ້າກັນຍ່າງໄໃ ຈອອືນຍາມພ້ອມທັງກວຍ່າງ
- 5.ນັ້ນເລີ່ມສົມາສທີ່ອະໄໄ ອືນຍາມພອ ໄກສາວ່າມີຄວາມພ້ອມທັງກວຍ່າງ
- 6.ອຸກຍັກຕັບປຸງສົມາສ ໄກແກ່ວະໄໄ ມີວິທີກາຮ່າຍ່າງໄຣນ້ ຈອອືນຍາມພ້ອມທັງກວຍ່າງ
- 7.ນທລມາສກ່ອໃນນີ້ເປັນຕັບປຸງສົມາສອະໄໄ ຈນອກມາ
 - 1.ສຸຄູປຸກໂຖ-ຄັນຜູ້ຄົງແລ້ວຊື່ສວຽດ
 - 2.ອສິກລໂທ- ທະເລາະກັນເພຣະຄານ
 - 3.ອາຄຸມຖຸກຖຸກທີ- ກັກທີເພື່ອແຊກ
 - 4.ອຸດືອີກຍີ- ກົມຈາກໄຟ
 - 5.ຮູ້ອໍາສາຍາ-ກົ່ງແໜ່ງທັນໄມ້
 - 6.ງູປ່ສູງຢູ່-ຄວາມສ້າງຢູ່ໃນງູປ່
 - 7.ອນວິໂຍ- ດັນນີ້ ມີໃໝ່ພຣະອວຍເຈົ້າ
- 8.ຈນຳກ່າວໜາຍາໄທຍ່ກ່ອໃນນີ້ແຕ່ເປັນຕັບປຸງສົມາສ
 1. ດັນຜູ້ກົນຊື່ຂ່າວ
 - 2.ຈີກປະກອນຄ້າຍໂນໂະ
 - 3.ທຮພຍເພື່ອນຸ່ງຮູ່
 - 4.ອັນຄຣາຍຈາກໄຣກ
 - 5.ກຣຣຍາຂອງກຣມກຣ
 - 6.ວັດໃນເມືອງ
 - 7.ດັນນີ້ ມີໃໝ່ກຸ່ສລ

4. หัวหมวดภาษา

หัวหมวดภาษา หมายถึงความสามารถที่บ่งคัดพ้นนามานามันตั้งแต่ 2 พัฒนาไป ไปยังวิเคราะห์จะมี จ
คำพัฒนาเปลี่ยน "คำว่า" หรือแปลว่า "และ" ในภาษาไทย.

หัวหมวดภาษา แบ่งเป็น 2 ชนิดคือ

1. สมาราห์หัวหมวดภาษา

2. อสมาราห์หัวหมวดภาษา

สมาราห์หัวหมวดภาษา ได้แก่บทนำในรูปวิเคราะห์จะเป็นเพียง พจน์อะไร ก็ได้ แก่บทสนับทึ่งเป็น
น้ำเสียงคือ เอกพจน์เสนอไป เช่น กิตตุฯ ฯ สามเณรฯ ฯ กิตตุสามเณรฯ -กิตตุคำวาย สามเณรคำวาย ซึ่งอ่านกันๆ
และสามเณร อุปัลโกฯ อุปัลสิกาฯ อุปัลสุปัลกิ -อุบາสกคำวาย อุบາสิกคำวาย ซึ่งอ่านกันๆและอุบາสิก
สมโภตฯ วิปสุสนาฯ สมโนะคำวาย วิปสโนคำวาย ซึ่งอ่านต่อและวิปสสนา

อสมาราห์หัวหมวดภาษา ได้แก่บทสนับทึ่งไม่เหนื่อยอนสมาราห์หัวหมวดภาษา กล่าวคือบทวิเคราะห์จะเป็น^๑
เอกพจน์หรือพหุพจน์ ก็ได้ แก่บทสนับทึ่งที่เป็นพหุพจน์เล่มอิ่ม และบทสนับทึ่งจะเป็นอะไรนั้น ให้ถือเอา
บทอยู่หลังสุดเป็นประมวล เช่น ส้มโภฯ พรากุณโภฯ ลั่นเสียงพรากุณฯ -ลั่นเสียงคำวาย พรากุณคำวาย ซึ่งอ่าน
สัมภะและพราหมณ์ทั้งหลาย

อาจริโภฯ อุปชณาโภฯ = อาจริบุปชณาญา-อาจร้ายคำวาย อุบัชญาคำวาย ซึ่งอ่านอาจร้าย-
และอุบัชญา

จุโนโภฯ อุริโภฯ = จุโนธุริยา พระจันทร์คำวาย พระอาทิตย์คำวาย ซึ่งอ่านพระจันทร์และพระ-
อาทิตย์

เทวาฯ มนูสสาฯ = เทวนูสสา เทวคำวาย มนูษย์ ซึ่งอ่านเทวคำและมนูษย์
นาคฯ ปิกาฯ = นาคปิกา นาครคำวาย ปิกาคำวาย ซึ่งอ่านนาครและปิกา
สามีฯ ภริยาฯ = สามีภริยา สามีคำวาย ภริยาคำวาย ซึ่งอ่านสามีและภริยา

ยังมีความสามารถที่อยู่ในสมาราห์หัวหมวดภาษา สามารถที่วนนี้คือ เอกเสสหมวดภาษา ได้แก่ความสามารถที่มีลักษณะเช่นเดียวกับ
กับสมาราห์หัวหมวดภาษา มีค้างคันก์เฉพาะที่บ่มที่บ่มมาสเท่านั้น กล่าวคือ เอกเสสหมวดภาษา มีบ่มมาสเหลือไว้
บทเดียวและบทที่เหลือนั้นท้องเป็นบทหน้าคำวาย บทหลังให้ลบออกเสีย เช่น อุปัลโกฯ อุปัลสิกาฯ อุปัลสก
อุบາสกคำวาย อุบາสิกคำวาย ซึ่งอ่านกันๆและอุบາสิกทั้งหลาย เทวฯ มนูสโภฯ = เทวฯ เทวคำวาย
มนูษย์คำวาย ซึ่งอ่านเทวคำและมนูษย์ทั้งหลาย

หัวหน้าสมานส์ทั้งจากพี่กุศมาลีหรือ หัวหน้าสมานส์บอยค์พีท่านนั้นนานๆล้วน ไม่มีบุพตุ ฉันนามหรือ นพชัยฯเลย หัวหน้าสมานส์ จะใช้คัพท์ท่านนั้นหลายๆคัพท์ก็ได้ ไม่มีจำกัด ส่วนพี่กุศมาลันนี้ มีสังชยากุญจน์เป็นบทหน้า บทสมานส์ หนึ่งมีจำกัดเพียง 2 คัพท์ คัพท์หน้าเป็นลังขยายๆ คัพท์หลัง เป็นนานนาน ที่ทำหน้าที่เป็นพระขาน ล่วงบทสมานส์นั้น มีลักษณะ เช่น เคียวกันตั้งที่เป็นสมาหาระและอสมาหาระ

สมานส์ที่ใช้ลังขยายนานนาน ก็ใช้หัวหน้าสมานส์เช่นเดียวกัน แท้คัพท์ลังขยายนานนั้น มักจะเข้าสมานส์ กันนักหนึ่งมาก่อนแล้ว มาถึงเป็นบทสมานส์ที่หลัง เช่น บุริสสต์ จ. อุทิสสหสุส. จ. -บุริสสติกุฎิสหสุส.(สมาหาระ) ร้อยแห่งบุญชักวาย พันแห่งสกปรกชักวาย ซึ่ว่าร้อยแห่งบุญชักวายและพันแห่งสกปรก แห่งท่าเป็นอสมาหาระ ก็ประกอบบทสมานส์เป็นพหุพจน์ มีรูปเป็น บุริสสติกุฎิสหสุสาน(ร้อยแห่งบุญชักวายและพันแห่งสกปรกทั้งหลาย)

หัวหน้าสมานส์จัดเป็นสมานนาม เพราะใช้นานนานเป็นคัวพระขาน

บทสรุปประจำหัวหน้าสมานส์

- 1.หัวหน้าสมานส์ ไก่แก่ส马上ที่มีนานนาน ตั้งแต่ 2 ศัพท์ขึ้นไป ข้อเข้าเป็นบทเคียวกัน
- 2.หัวหน้าสมานส์ แมงออกเป็น 2 ชนิดคือ
 - 1.สมาหารหัวหน้าสมานส์
 - 2.อสมາหารหัวหน้าสมานส์
- 3.สมາหารหัวหน้าสมานส์ ไก่แก่ส马上ที่มีที่ในรูปวิเทราที่จะเป็นเพชรอะไร หวานอะไร ไว้ก็ได้ แท้ในบทสมานส์ ทองเป็นมุลกิงค์ เอกวันะเลมอไป เช่น บุญโโพ จ. ภริยา จ. บุญภาริยา แปลว่า บุญกวักวาย ภารภากวาย ซึ่วานุกร และภารญา
- 4.อสมາหารหัวหน้าสมานส์ ไก่แก่ส马上ที่มีที่ในรูปวิเทราที่เป็นหวานอะไรไว้ก็ได้ แท้ในบทสมานส์ทองเป็นพหุ-หวานเลมอไป ส่วนเพชรนั้นให้ออกมาพื้นที่เป็นคัวกำนก เช่น ลิสโซ จ. อาจิริยะ จ. ลิสสาจิริยะ ศิษย์กวาย อาจารย์กวาย ซึ่ว่าศิษย์และอาจารย์

ការតាំងប្រចាំថវិកាវគ្គសមាស

1. ពុំពេញពេលវេលាដែលត្រូវបានរៀបចំឡើង
2. សមាងារនិងសមាងារពុំពេញពេលវគ្គសមាស ឬមានការវាយចំបាន ទៅខ្លួនដោយបាន
3. ពុំពេញពេលវគ្គសមាសត្រូវបានរៀបចំឡើង
4. ធ្វើសេវាប្រចាំថវិកាវគ្គសមាស ឬមានការវាយចំបាន ទៅខ្លួនដោយបាន
5. បញ្ជីត្រូវបានរៀបចំឡើង ឬត្រូវបានរៀបចំឡើង

កុណុយសាមី, អុបាសកុម្ភាសកា

បុណ្ណោះបុណ្ណានិ, សានីកុរិយា

ការុធមិបុមុជាយា, ទួនិចសេសរាំ

នរណារី, កុមារកុមារិយិ

ទេរុសកិច្ចិវាទាកាយម្មាត់

រូបតុហគ្គនទ្រសិយ្យុរោះ

6. ចុះត្រូវបានរៀបចំឡើង ឬត្រូវបានរៀបចំឡើង

ប៉ាណីលេខេង, វិរិន្តនៃភាគរាជការពុំពេញ

សេនិនិក, ខ្សោយនៅ

ព្រះពុទ្ធឌី ព្រះនារោននិងព្រះសេង្សា

កិកុមិកុមិនិកុមាសកុមាសកុម្ភាសកា

គិតសមាធិកិត្យិនិកុមាសកុមាសកុម្ភាសកា

ការុធមិបុមុជាយា ឬត្រូវបានរៀបចំឡើង

ការុធមិបុមុជាយា ឬត្រូវបានរៀបចំឡើង

កុណុយសាមី ឬត្រូវបានរៀបចំឡើង

5. อัพบัญญัติการสมนาส

อัพบัญญัติการสมนาส หมายถึงสมนาสที่มีอุปสรรคและนิมากก่อนหน้า อุปสรรคและนิมากที่น่ามาใช้บังคับ เลือกใช้เฉพาะที่มีเนื้อความเป็นประชานໄດ້ กล่าวคือใช้ก่อนหน้าที่มีความหมายเท่ากันคืออุปสรรคหรือนิมากในหัวใจที่ เช่น อกา - นิ, สเมປ-อุป, เวลาที่เป็นย่อมสมนาสห์ของปลง ให้คงอุปสรรคหรือนิมากไว้และเรียงไว้ข้างหน้า ก่อนหน้า เช่น อุปนักร (ไกลัณคร) และนิมากสห์ท้องมีรูปเป็นมีสุสกัลิ๊งค์ เอกภานะเสนอไป

วิธีสังเกตอัพบัญญัติการสมนาส มีดังนี้

1. มีอุปสรรคหรือนิมากอยู่ข้างหน้า
2. อุปสรรคหรือเป็นคำประชานในนิมาก
3. นิมากสห์ท้องเป็นมีสุสกัลิ๊งค์ เอกภานะ

ชนิดของอัพบัญญัติการสมนาส

อัพบัญญัติการสมนาส แบ่งเป็น 2 ชนิดคือ

1. อุปสตุกปุพพก มีอุปสรรคอยู่ข้างหน้า
2. นิปากปุพพก มีนิมากอยู่ข้างหน้า

ก. อุปสตุกปุพพก (มีอุปสรรคอยู่ข้างหน้า) มีรูปใจที่ 2 อายุangคือ

1. ใช้หนานนานเดียวที่มีความหมายคล้ายกันคืออุปสรรค ทำหน้าที่เป็นคำประชานในรูปวิเคราะห์ เช่น นครสุส สเมປ = อุปนักร ที่ไกลเดิงแห่งเมือง ซึ่งว่าไกลเมือง สเมປ เป็นคำน้ำ แปลว่า ความไม่มีแห่งภัย ซึ่งว่าไม่มีภัย อกา(ความไม่มี) มีเนื้อความเท่ากัน นิ(ไม่มี) เพราะฉะนั้นจึงใช้ก่อนหนาแทนคืออุปสรรคในรูปวิเคราะห์

2. ในรูปวิเคราะห์เอาอุปสรรคประกอบหน้ากิริยา ภริยาทั้งนี้มีเนื้อความเป็นกลางๆ เช่น วุฒกิ(ยอม-เป็นไป) ส่วนคำน้ำมีประกอบไว้ข้างหน้า ศัพท์กิริยานั้นจะเป็นวิพัคติอะไรก็ได้แล้วแต่เนื้อความจะระบุ ถ้ามีศัพท์กิริยาในรูปวิเคราะห์ใด รูปวิเคราะห์นั้นก็องมี อาทิ ที่แปลว่า เทหุนัน ท่อท้ายรูปวิเคราะห์ เช่น ว่าทำ-อนุวุฒกิ อนุว่าทำ(บ่ วุฒ วัตถุ วัตถุ) ยอมเป็นไปกาม ชั่งลง เทหุนัน (บ่ วุฒ วัตถุนัน) ซึ่งว่ากามลง วุฒกิ มี อนุ นำหน้า ใช้แทน อนุ ในรูปวิเคราะห์ที่สรุวแล้วคงไว้แท้ทั้งอุปสรรค อย่างนั้น อธิบายวุฒกิ-อธิบุตร(บ่ วุฒ วัตถุ) ยอมเป็นไปทั้ง ชั่งลง เทหุนัน (บ่ วุฒ วัตถุนัน) ซึ่งว่าทั้งนั้น แปลงอธิเบิก อนุ+ อธิ = อธิบุตร มีรูปเป็น อธิบุตร ความหลักนทปลงศักดิ์ของเป็นมีสุสกัลิ๊งค์ เอกพจน์

ข. นิปากปุพพก มีนิมากอยู่ข้างหน้า) มีรูปใจที่ 3 อายุangคือ

1. ใช้หนานที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกันคือนิมาก ทำหน้าที่เป็นคำประชานในรูปวิเคราะห์ เช่น พลสุส ปฐปัญช = ยดาพล ลักษณะแห่งกำลัง ซึ่งว่าตามกำลัง ค่าว่า ปฐปัญช เป็นคำน้ำแปลว่า ลักษณะนี้เนื้อความคล้ายกัน ยดา(กาม) เป็นนิมาก แม้ก่อนหน้าที่เข้ากัน ยดา ได้กังวลวิเคราะห์เหมือนกัน เช่น

ชื่อสส ปภิปนิ ยดาชีว (กานชีวิ)
 สุทธิยา ปภิปนิ ยดาสุทธิ (กานความสามารถ)
 จุฬาลักษณ์ ปภิปนิ ยดาจุฬา (กานคนเจริญ)
 สุทธาราย ปภิปนิ ยดาสุทธาร (กานศรัทธา)
 ปราสาทสส ปภิปนิ ยดาปราสาท(กานความเดือนถูก)

2.ใช้บันทึกหมายเหตุ ที่มีเนื้อความเหมือนหรือคล้ายคลึงกันนิยมกันในทสมสส เช่น ชื่อสส บุญโก-ปะริญโญ ยดาชีว กานหนกเพียงไส้แห่งชีวิ ชื่อว่าเพียงไส้แห่งชีวิ กัวว่า ปะริญโญ แปลว่า กานหนก เป็นคำนามมีเนื้อความยังไม่เท่ากัน ยดา(เพียงไส) จึงถองใช้ศัพท์ บุญโก(เพียงไส) เป็นหมายของ ปะริญโญ คำทั้งสองคือ บุญโก ปะริญโญ มีความหมายเหมือนกันค่าว่า ยดา ในทสมสส เมี้ยศัพท์อื่นๆ ก็โดยนัยเกี่ยวกันนั้น เช่น การสส บุญโก ปะริญโญ - ภาษาอังกฤษ กานหนกเพียงนั้นแห่งการ ชื่อว่าเพียงนั้น- แห่งการ

3.ใช้บันทึกที่มีเนื้อความเป็นประชานในรูปวิเคราะห์ เรียงไว้ซึ่งหลังเมื่อท่าเป็นทสมสส เรียงไว้ซึ่ง หน้าคำนาม เช่น

นครสส พท - พินคร ภายนอกแห่งเมือง ชื่อว่าภายนอกเมือง
 กษัตรสส ปฐนา-ปฐนาภุทัม ภายนอกแห่งภุทัมชื่อว่าภายนอกภุทัม
 เกษสส อุนโท - อุนโทเกห ภายนในแห่งเรือน ชื่อว่าภายนในแห่งเรือน
 นิมาทกันน้ำใช้มี 4 หมวดคือ

- 1.นิมาทนอกกานหนก เช่น บุญโก แทน ยดา กษาโก แทน กัว กิษาโก(เพียงไส) แทน กิว(เพียงไส)
- 2.นิมาทนอกคำอุปมาอุปไมย เช่น ปภิปนิ แทน ยดา
- 3.นิมาทนอกสถานที่
- 4.นิมาทนอกเนื้อความทั่งๆ

นิมาทส่องหมวดซึ่งห้าม ไม่ต้องหาศัพท์อื่นมาแทน เพราะนิมาทเหล่านี้มีเนื้อความเป็นประชานในรูปวิเคราะห์ ได้ เมื่อยู่ในรูปวิเคราะห์ นิมาทเหล่านี้เรียงไว้ซึ่งหลังนาม ชั้นประกอบคำวิเศษที่ 6 แท้เมื่อเข้าเป็นทสมสส นิมาทคงกล่าวเรียงไว้ซึ่งหน้านาม เช่น ปฐนาสมผ เป็นทัน

บทสมสสของอัพยิภิภานสส เป็นนี่สักลิ่ง เอกภานะ เทมีอนบทสมสสของสภากาชาดที่คุณสสและ หัวนหัวสส แต่ไม่ขอแยกก่างกันกันนี้

ສາມາທິຖຸ ມີລັງຂ່າຍອູ້ຂ້າງໜ້າ ປະຮານອູ້ຫລັງ ເຊັ່ນ ຕໂຍ ໂລກ ຕືໄດ້ກໍ(ໂລກ 3) ສົວສາມາທິ-
ທັນທະສາສ ເປັນພານາທໍາໜ້າທີ່ເປັນປະຮານຫັ້ງໜັກ ເຊັ່ນ ນາກາ ຈ ປຶກາ ຈ ມາກາປີກໍ(ນາກາແລະນິກາ)
ສ່ວນອັພຍືກາວສາສນັ້ນ ມີອຸປະສົງຮອບໃນມາຄອູ້ຂ້າງໜ້າ ທີ່ອັນທັນໜ້າເປັນປະຮານຂອງນິຫລັງ ເຊັ່ນ ສົມຜູສ-
ປຽດ-ປຽດສົມຜູ(ກາຍຫລັງສົມຜູ)

ອັພຍືກາວສາສນັ້ນເປັນສາສນານ

ນິຫລັງປະຈຳອັພຍືກາວສາສ

1. ສາສທິນີອຸປະສົງຮອບແລະນິມາຄອູ້ຂ້າງໜ້າ ເຮັດວຽກ ອັພຍືກາວສາສ

2. ອັພຍືກາວສາສ ແມ່ນເປັນ 2 ຊົນຄືໂດ

1. ອຸປະສູກປູພັກ ມີອຸປະສົງຮອບອູ້ຂ້າງໜ້າ

2. ນີ້ປາກປູພັກ ມີມາຄອູ້ຂ້າງໜ້າ

3. ນີ້ເຕີເກຣະທີ່ແທ່ງອັພຍືກາວສາສ ມີວິທີທ່ານັ້ນ

ກ່ອນດື່ນທົ່ວອູນທສາສກອນ ດ້ວຍທັນໜ້າເປັນອຸປະສົງຮອບໃນມາກ ນິຫລັງເປັນນາມຕົກົກ ໃຫ້ເອົານິຫລັງນັ້ນ
ປະກອບຄ້ວຍອັນຊີວັດທິ (ວັດທິທີ 6) ທັກຟ້າທີ່ມີຄວາມໝາຍເທົ່າກັນຄ່າອຸປະສົງຮອບໃນມາກ ມາທໍາໜ້າທີ່
ເປັນປະຮານໃນຢູ່ປະເກຣະທີ່ ເຊັ່ນ ອຸປະກຳນີ້(ໄກລັນນານ) ວິເກຣະທີ່ວ່າ ການສູສ ສົມປ່ ອຸປະກຳນີ້(ການໄກລີ
ແທ່ງນັ້ນ ຜ້ອວ່າໄກລັນນານ)

ນອກຈາກນີ້ມີເອົາອຸປະສົງຮອບປະກອບໜ້າກວິຍາສົ່ງເປັນຄ່າທີ່ມີເນື້ອຄວາມຄວາມ ເຊັ່ນ ວັດທິ
(ຍ່ອມເປັນໄປ) ນາມທີ່ປະກອບໜ້າກວິຍາ ຈະແຈກວັດທິນາມຂະໄວົກິໄລ ແລ້ວແກ່ຄວາມໝາຍ ເຊັ່ນ
ອຸນຸວາກໍ(ການລົມ) ມີເຕີເກຣະທີ່ວ່າ ວັດທິ ອຸນຸວາກໍ(ຍ່າວູດ ສິ່ງໄກ) ຍ່ອມໄປການ ຜົ່ງລົມ ແກ້ວນນັ້ນ
(ກໍ ວູດ ສິ່ງນັ້ນ) ຜ້ອວ່າການລົມ

ແມ່ນມາຄອູ້ຂ້າງໜ້ານັບທສາສກົມນັບເຈັຍກັນນີ້

ค่าความประจ้าอัพยีการ sama ส

1. อัพยีการ sama ส หมายความว่าอย่างไร เม่งเป็นก่ออย่าง อะไรบ้าง ยกตัวอย่างมาก
2. บทสุภาษชองอัพยีการ sama ส มีลักษณะเป็นอย่างไร คล้ายคลึงกับบทมาสื่อหนึ่งหรือไม่ อย่างไร จงอธิบาย
3. อัพยีการ sama สทั้งจากศัพท์และมาสื่ออย่างไร จงอธิบาย คำว่า นิมิต(ไม่มีผลทัน) ยถาuggy(คนเจริญ-แล้วอย่างไร) ยอกนิม(ทานกำลัง) ปฏิวัต(หวานลม) จัดเป็นมาสื่ออย่างไร จงทั้งวิเคราะห์มาก
4. จงนำศัพท์เหล่านี้ไปห大叔วิเคราะห์และบทสุภาษชองอัพยีการ sama ส

อุบัติคุณ (ไก้ลันคุณ)	อนุภาค เช (ภายในเรือน)
อนุวน(ทานป่า)	ปฐชาสัมย(ภายนหลังสัมยะ)
รหฐาน(ที่ลับ)	นิโรค(ทานในเมืองโรค)
ยถางเร (ทานเร)	ยถากาล (เพียงไว้แห่งกาล)
คากาล (เพียงนั้นแห่งกาล)	

5. จงนำศัพท์ที่อยู่ในข้อที่ 4 เป็นภาษาบาลีโดยทำเป็นอัพยีการ sama ส

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
ความสามารถ	ability
หวานกลิ่น	flavor
ไก้ลันเรือน	chicken in the house
ความในเมืองคราบ	city life
เพียงไว้แห่งความตาย	deathbed
ภายนอกวัด	outside the temple
ภัยหลังการศึกษา	danger after education

6. พหุพิสมาส

พหุพิสมาส หมายถึงสมาสที่มีบทอื่นเป็นประชาน รูปสาวีของบทสماสเป็นเพียงคุณนาม เวลาเปลี่ยนจากตัวอื่นมาเป็นตัวประชาน และนิยมแปลว่า "มี" เช่น ข้ามาส (วิญญา) ภิกษุมาราสະ ลัณเดว

สมาสนี้แบ่ง เป็นชนิดก้างๆตามวิภาคิชอง บ ศพท์ในรูปวิเคราะห์ ย ศพท์ในรูปวิเคราะห์เจก ก้ายวิภาคินามทั้งหมดที่มีวิภาคิ จนเนื้อสักที่มีวิภาคิ เพราะฉะนั้นสมาสนี้จึงแบ่งเป็น 6 ชนิดคือ

1. ทุคิยา พหุพิพิ	2. กติยา พหุพิพิ
3. อาทุคดิ พหุพิพิ	4. มัญจี พหุพิพิ
5. ฉันฐรี พหุพิพิ	6. สัคਮี พหุพิพิ

สำหรับปัญมา พหุพิพินน์ มีใช้เมื่อกันแต่เป็นส่วนอย่าง คังที่มีปรากฏอยู่ในลักษณะทักษัลนิว่า กากระสุน (คุณกล้าเพียงคงก้า) สีสไโภ (คุณกล้าเพียงคงสีหะ) แต่สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณ วโรรส ทรงจัดเป็นกัณมชารยสماส 6

บทประชานและบทวิเสสนา(บทขยาย)ในรูปวิเคราะห์ ท้องมีวิภาคิ วจนะ และเพศ เสมอ กัน แต่ บ ศพท์ ท้องประกอบด้วยวิภาคิไม่ถูกนิยม เช่น ทุคิยา พหุพิพิ กิประกอบ ย ศพท์ ก้ายทุคิยา- วิภาคิ เช่น อากคยา สมญา ยี่ โส อากคสมโน(อาหารโน) สมะ มาแล้ว สุ่รามโน อาหารนั้น ซึ่งว่า ไม่สมะมาแล้ว อากคยา เป็นบทวิเสสนาของบทประชานคือ สมญา ส่วน บ ศพท์ ประกอบด้วยทุคิยา- วิภาคิ มีรูปเป็น ย ภัณฑ์สmaส์นี้จึงเป็น ทุคิยา พหุพิพิสมาส

ที่ใบหน้าจะกล่าวสmaส์นี้แต่ละชนิดไปตามลำดับ

1. ทุคิยา พหุพิพิ

สmaส์นี้ในรูปวิเคราะห์ประกอบ บ ศพท์ เป็นทุคิยา-วิภาคิ(วิภาคินามที่ 2) แปลเป็นอักษรบิมหาก(บุรุษ) ว่า ชั่ว สุ่ร ยัง ลั้น อย่างไกอย่างหนึ่ง บทประชานและบทวิเสสนาประกอบด้วยปัญมา-วิภาคิ(วิภาคินามที่ 1) มีเพศ พจน์ เสมอ กัน ส่วนบทสmaส์จะมี บ ศพท์ เรียงอยู่ช้างหน้าแรกค่ายปัญมา-วิภาคิ มีเพศ พจน์ ตามอัญเชิญบท (บทอื่น ที่หัวหน้าที่เป็นประชาน) ซึ่งนำมาเป็น กตัวประชานของบทสmaส์ เมพหุพิพิอื่นๆ ก็มีคำอธิบายโดย นัยเดียวกันนี้ เพียงแต่เปลี่ยน บ ศพท์ กามรูปวิภาคินั้น เช่น

6. อุมนูนี, พระ(จัน ฐិកមโน ป.ธ.๙), วัคโສเม Nessiah. ปีพัสดุ, พระ(ลักษ ปีพัสดุ ป.ธ.๘), วัคມรณนิวาส.
อริบายบาลไวยากรณ์ สmaส์ และ กัทธิก. หน้า 26.

ອາຄາ សມາ ຢື່ສ ອາຄສນໄມ(ອາຮາໂນ)

ເວລາແປດ ໃຫ້ແປດທີ່ຽຸງວິເກຣະທົກອນ ໂຄຍຫາຄ່ານາທີ່ທ່ານ້າທີ່ເປັນກັບປະຊາບໃນທີ່ນີ້ທ່າໄກກ່າວ່າ ສມພາ ແປດວ່າ ສມະຫັ້ງຫລາຍ ເສົ່ງແລ້ວຫານທີ່ເສນະຄົມຫຍາຍ ທີ່ນີ້ຈະ ເພີ້ເຕີວັກັນກັບກັບປະຊາບໄກແກ່ກ່າວ່າ ອາຄາ ແປດວ່າ ນາແລ້ວ ທ່ອໄປຄື່ອຍ ສັກທີ່ນີ້ຮູບເປັນ ຍ່ ແປດການກ່າວ່າ ໄດ້ ຍັງມີຄວາມໝາຍໄນ່ສົມບູຮົມ ກ່ອນອາກັນອັນຫຼຸນທ(ນຫອນ) ເວລາແປດທີ່ ຍ່ ສັກທີ່ ໃຫ້ກີ່ ຖ ສັກທົ່ວຍ ຖ ສັກທົ່ວຍທີ່ນີ້ໄກ ຍ່ ສັກທີ່ກ່ອນອາກັນ ນຫອນທີ່ຄື່ອຍ ອາຮາໂນ - ຍ່ ອາຮານ ສູ່ອາຮານໄກ ໂສ ອາຮາໂນ ອາຮານນັ້ນ ອາຄສນໄມ ຂໍ້ອ່າວ່າມີສມະຫັ້ງຫລາຍມາແລ້ວ

ກ້ວອຍ່າງຄັງກຳລ່າງແປດໄກຍໄມ່ຢັກສັກທົ່ວຍກ່າວ່າ ພະສມະຫັ້ງຫລາຍ ນາແລ້ວ ສູ່ອາຮານໄກ ອາຮານນັ້ນ ຂໍ້ອ່າວ່າມີສມະຫັ້ງຫລາຍມາແລ້ວ

ສູນປຸກາ ກົດູ້ ຢື່ສ ສູນປຸກກົດູ້(ອາວາໂສ)

ກົດູ້ຫັ້ງຫລາຍ ລຶ່ງພວ່ມແລ້ວ ຜົ່າງອາວາສິກ ອາວາສັນ ຂໍ້ອ່າວ່າມີກົດູ້ລຶ່ງພວ່ມແລ້ວ

ກົມ້າ ລກາ ຢື່ສ ກົມ້າໂທ(ຮູ່ໂທ)

ເກົ່າວັລຍ ຂັ້ນແລ້ວ ສູ່ຕັນໄນ້ໄກ ຕັນໄນ້ນັ້ນ ຂໍ້ອ່າວ່າມີເກົ່າວັລຍຂັ້ນແລ້ວ

2. ກົມ້າ ພຸພພິ

ສາມາສົ່ນມື່ ຍ່ ສັກທີ່ປະກອນຄົວຍົກທີ່ວິກັດທີ່ (ວິກັດທີ່ 3) ມີກ່າແປດເປັນອາຍົກນິນາກ(ບຸຮັບທ)ວ່າ ກ້າວຍ ໂກຍ ຂັ້ນ ກາມ ເພົ່າ ມີ ອ່າຍ່າງໂຄຍ່າງໜຶ່ງ ນຫປະຊາບແລະນທີ່ເສນະໃນຽຸງວິເກຣະທ ມີສັກຍະເໜືອນຫຼຸກຍາ ພຸພພິສາມາສ ກ້ວອຍ່າງທົກທີ່ພຸພພິສາມາສມີຄັ້ງນີ້

ກຳ ນຸ້ມໍ ເຢັນ ໂສ ກອນໝູ້ໄໂງ(ປຸ່ໂສ)

ນຸ້ມໍ ອັນບູນຈີກ ທ່າແລ້ວ ນຸ້ມໍນັ້ນ ຂໍ້ອ່າວ່າມີນຸ້ມໍອັນທ່າແລ້ວ

ອີການ ອົມທີຣີຍານ ເຢັນ ໂສ ອີກົມທີຣີໄຍ(ສົມໄມ)

ອົມທີຣີຫັ້ງຫລາຍ ອັນສມະໄກ ຂະນະແລ້ວ ສມະນັ້ນຂໍ້ອ່າວ່າມີອົມທີຣີອັນຂະນະແລ້ວ

ອັນ່ງ ນທີ່ເສນະອ່ຍ້ຫັ້ງຫລາຍປະຊາບກໍໄດ້ ເຊັ່ນ ວິສ ປິກໍ ເຢັນ ໂສ ວິສປິໂທ(ສໂຣ) ແປດວ່າ ຍາພິຜ ອັນລູກສົກໄກ ຄື່ນແລ້ວ ລູກສົກນັ້ນ ຂໍ້ອ່າວ່າມີຍາພິຜອັນຄື່ນແລ້ວ

3. ຊຸກກົດ ພຸພພິ

ສາມາສົ່ນມື່ ຍ່ ສັກທີ່ປະກອນຄົວຈຸກົດວິກັດທີ່ (ວິກັດທີ່ 4) ແປດການອາຍົກນິນາກ(ບຸຮັບທ)ວ່າ ແກ່ ເພື່ອ ກ່ອ ສ່ວນທີ່ໃນຽຸງວິເກຣະທ ຄົງເຄີມ ເຊັ່ນ

ກຳ ທູກກົມ ຍຸສ ໄສ ກອກທູການໄມ (ສີໂສ)

ທັນກ່ຽວມ (ອັນອາຈາຣຍ) ທ່າແລ້ວ ແກ້ມືຍີກ ຕິບໜັນ ຂໍ້ອ່ານີ້ພັດກາຮມອັນອາຈາຣຍທ່າແລ້ວ
ສູງໄກ ສິເວໄກ ຍຸສ ໄສ ສູງໄກຕໍເວໄກ(ຊືນ)

ຄວາມສັງເວົຊ ເກີພ້ອມແລ້ວ ແກ້ມືຍີກ ຂັນນັ້ນ ຂໍ້ອ່ານີ້ຄວາມສັງເວົຊເກີພ້ອມແລ້ວ
ທຶນໄນ ຖູງໄໂງ ຍຸສ ໄສ ທຶນຫຼູງໄໂງ(ຮາຫາ)

ສ່າຍ (ຂາຍ) ອັນຊາວເນືອງທັນທລາຍ ດາຍແລ້ວ ແກ້ພະຣາຊາອົງຄົກ ພະຣາຊາອົງຄົນ ຂໍ້ອ່ານີ້ສ່າຍ
ອັນຊາວເນືອງທັນທລາຍດາຍແລ້ວ

4. ນັ້ນີ້ພູພືທິສມາສ

ສາມາສັ່ນມີ ຍ ບັນຈັດປະກອບກໍາຍັງຈົງວິກັດຕິ(ວິກັດຕິ 5) ແປດການອາຍກົມາກ(ນຸ່ຽມທ) ວ່າ ແກ້
ຈາກ ນກປະການແລະນທີເສດນະໃນຢູ່ວິເກຣະທ ດັກເຕີມກົມືລັກຍະເວີ່ງກ່ອນບ່າງທຸກຍາຫຼຸພິທີ ເຊັ່ນ

ນິດູກຄາ ຂນາ ຍຸສູນາ ໄສ ນິດູກຄາໄນ(ກາໂນ)

ຂັນທັນທລາຍ ອອກໄປແລ້ວ ຈາກໜູ້ນ້ຳໃກ ໜູ້ນ້ຳນັ້ນ ຂໍ້ອ່ານີ້ຂັນອອກໄປແລ້ວ

ປົກການ ມລານີ ຍຸສູນາ ໄສ ປົກປະໄລ(ຢູ່ໂຈ)

ຍດໄນ້ທັນທລາຍ ອດັ່ນແລ້ວ ຈາກຕົນໄນ້ໄກ ຕົນໄນ້ນັ້ນ ຂໍ້ອ່ານີ້ບລໄນ້ທດັ່ນແລ້ວ

ວິໄກ ຮາໄກ ຍຸສູນາ ໄສ ວິກາໄກ(ກົດູ)

ຮາກະໄປປະກາແລ້ວ ຈາກວິກູໂກ ວິກູນັ້ນ ຂໍ້ອ່ານີ້ຮາກະໄປປະກາແລ້ວ

5. ນັ້ນີ້ພູພືທິສມາສ

ສາມາສັ່ນມີ ຍ ສັບປະກອບກໍາຍັງຈົງວິກັດຕິ(ວິກັດຕິ 6) ແປດການອາຍກົມາກ(ນຸ່ຽມທ) ວ່າ ແກ້ ຂອງ
ເປັນເຈົ້າອອງຂອງກົວປະການໃນຢູ່ວິເກຣະທ ຍ ສັບປໍເກີຍກັນກົວປະການ ໄນເກີຍຂັ້ອງກົວວິເສດນະ
ເຊັ່ນ

ຂົ້ມາ ອາສາວາ ຍຸສ ໄສ ຂົ້ມາສໄວ (ກົດູ)

ອາສະວະທັນທລາຍ ຂອງພະກິກູໂກ ສິນແລ້ວ ພະກິກູນັ້ນ ຂໍ້ອ່ານີ້ອາສະວະສິນແລ້ວ

ສົນທໍ ຈົບກໍ ຍຸສ ໄສ ສົນຈົບໄກ(ບຸກູໂຄ)

ຈີກ ຂອງບຸກຄລໄກ ສົງແລ້ວ ບຸກຄລນັ້ນ ຂໍ້ອ່ານີ້ຈີກສົງແລ້ວ

ຜົມາ ທູດາ ຍຸສ ໄສ ຜົມທູດໂກ(ບຸກົໄສ)

ນົກທັນທລາຍຂອງບຸກູໂກ ຂາກແລ້ວ ບຸກູນັ້ນ ຂໍ້ອ່ານີ້ນົກຂາກແລ້ວ

ฉบับพุ พพพิสมาส นิคกุปต์ในรูปวิเคราะห์ เรียกว่า ฉบับพุพุพิสมาส ก้าที่นั่นกุปต์ใน
ประกอบกับฉบับวิภัคกิ กุปต์เป็นปฐมวิภัคกิ มี อิ ศพท์แปลว่า เพียงก็ ท้อหาย กัวประชานเรียงไว้
หลัง อิ ศพท์ เมื่อทำเป็นบทสماส กุปต์และ อิ ศพท์ลงท้ายไป เหลือแต่เจ้าของแห่งสิ่งนั้น เช่น

สุขุมสส วูโน อิ วูโน ยสส โล สุขุมวูโน(ภาควा)

วรรณะของพระญีพราภาคiko เพียงกั่ววรรณะแห่งทอง พระญีพราภาคันนี้ ชื่อว่ามีวรรณะเพียงกั่ววรรณะ^๑
แห่งทอง

พรหมโน สโโร อิ สโโร ยสส โล พรหมโน(ภาควা)

เลียงของพระญีพราภาคiko เพียงกั่วเลียงแห่งพรหม พระญีพราภาคันนี้ ชื่อว่ามีเลียงเพียงกั่ว
เลียงแห่งพรหม

6. สักกมพุพพิสมาส

สามัญมี ย ศพท์ประกอบกับสักกมพุพิสกิ(วิภัคกิที่ ๗) แปลเป็นอย่างนิมบต(บุรพบท)ว่า ใน ที่
ในรูปวิเคราะห์ บทประชานและบทวิเสสนะถึงมีเพศ 旺ะ เกียกัน เช่น

ธิกา ลิริ ยสส โล ธิกลิริ(ชโน)

ศรีกงอยล์แล้ว ในชนiko ชนันน ชื่อว่าศรีกงอยล์แล้ว

พุ นาโน ยสส โล พุโน(ชโน)

แม่น้ำหังคลาย ในชนบทiko มาก ชนบทัน ชื่อว่ามีแม่น้ำมาก

สุมปุณนานิ สสสานิ ยสส โล สุมปุณสส(ชโน)

ช้างกล้า ในชนบทiko ลิงพร้อมแล้ว ชนบทัน ชื่อว่ามีช้างกล้าลิงพร้อมแล้ว

กุลยาชิกรพุพพิสมาส

สามันนไกแก่สماสที่รูปวิเคราะห์นับประชานและบทวิเสสนะมีวิภัคกิและเพศ เสมอกัน ท่างแก
อัญญบท(บหอน) ที่ท่านนั้นที่เป็นประชานแห่งสماส เมื่อถูกความหมายนี้แล้วก็มีลักษณะแห่งทุกิยาพุพิห
จนถึงสักกมพุพิห และสามสเหลา้มเนื้อความในปฎิเศษ ภานีเนื้อความปฎิเศษ มีการหังรูปวิเคราะห์
ท่างหาก เรียกชื่อว่า น บุรพบท พุพพิสมาส

น บุรพบท พุพพิสมาส

สามันน น ปฎิเศษเนื้อความที่เป็นคุณ แปลว่า มี....ไม่มี หรือ มี.....หมายได้
ถือเอาความว่า ไม่มี..... ในรูปวิเคราะห์ใช้รูปกริยาอาชญาคือ นกติด เรียงไว้อันกัน ๑ ตัคมา
คือ ๑ ศพท์แจกกับฉบับวิภัคกิ คือ บุรพ์ ที่จากันเป็นกัวประชาน และมี อิศพท์ที่แปลว่า เทหัน ห้ายอุก
เป็นบทสماส เช่น

ใช้ សห เป็นศัพท์แรก กิจกรรมค้ายาเส้นที่แรกคือกิจกรรมวิภัติ ที่ omn เป็น ย ศัพท์ที่ประกอบคำยปัญญาวิภัติ ดังมาเป็นกริยาของยา วุฒิกิ สนธิค้าย อีก ศัพท์ อุคห์ายเป็นยาสมาน เช่น

สห บุญเกน โย วุฒิกิ บุญโก(ปิก)

บิกาิก ย้อมเป็นไปกับค้ายบุกร เทหมัน บิกานั้น ซึ่อว่าเป็นไปกับค้ายบุกร

สห ภริยา โย วุฒิกิ ภาริโย(บูริโย)

บุญภิก ย้อมเป็นไปกับค้ายภริยา เทหมัน บุญนั้น ซึ่อว่าเป็นไปกับค้ายภริยา(มีภริยา)

สห สามิเกน ยา วุฒิกิ สรุสามิภา(นาวี)

หูงิก ย้อมเป็นไปกับค้ายสามี เทหมัน หูงนั้น ซึ่อว่าเป็นไปกับค้ายสามี(มีสามี)

พุพิทธิสมานที่กล่าวมาเป็น samaสัญ

samaสหอง

samaสหอง หมายถึงสมานสเล็กที่ขอนอยู่ภายในสมานใหญ่ จะรู้ว่าสมานในเป็นสมานสเล็ก(หอง) ก้องอาศัยการวิเคราะห์ สมานในหังวิเคราะห์ก่อน สมานนั้นเป็นสมานสหอง ส่วนสมานที่หังที่หลังสุกจัก เป็นสมานใหญ่

อนึ่ง พึงสังเกตุค่าแปลค้าย ถ้าแปลสมานสเล็กก่อน สมานนั้นเป็นสมานใหญ่ ก็จะสมานกัวหัง ส่วนสมาน ก່ອງที่ไม่เป็นสมานสหอง เวลาหังวิเคราะห์ให้หังวิเคราะห์สมานที่แปลที่หลังอันเป็นสมานใหญ่ก่อน แล้วหังสมาน ก้องไปกามลักษณ์ เช่น

ป่วยคิกป่วยชุมชนโก (ภาวา)

แปลว่า พระผู้มีพระภาค มีจักรคือธรรมอันประเสริฐอันให้เป็นไปแล้ว ความค่าที่แปลนี้จะเห็นว่า แปลก่อนเป็นสมานใหญ่ ในที่นี้แปลว่า "มี" เป็นสมานใหญ่ คือคักยาพุพิพิ นิค่าแปล "คือ" เป็นอวาระณุพบท กัมมচารยสมาน และ อันประเสริฐ เป็นวิเศษนะบุพบท กัมมচารยสมาน เป็น สมานสหอง กล่าวโดยสรุปคือ มีคักยาพุพิพิ เป็นสมานใหญ่ มีอวาระณุพบท กัมม�ารยสมาน และ วิเศษนะบุพบท กัมมচารยสมาน เป็นสมานสหอง โดยหังวิเคราะห์กันนี้

ป่าวิ ชุมโน ป่าวรชูโน ชารณอันประเสริฐ ซึ่อว่าชารณอันประเสริฐ เป็นวิเศษะ- บุพบท กัมม�ารยสมาน

ป่าวรชูโน เอว จูก ป่าวรชูนจูก จักรคือธรรมอันประเสริฐ ซึ่อว่าจักรคือธรรม อันประเสริฐ เป็นอวาระณุพบท กัมม�ารยสมาน

ป่วยคิก ป่าวรชูนจูก ยน โย ป่วยคิกป่าวรชูนจูก (ภาวา)

จักรคือธรรมอันประเสริฐ อันพระผู้มีพระภาคให้เป็นไปแล้ว พระผู้มีพระภาคนั้น ซึ่อว่ามีจักรคือธรรมอัน ประเสริฐอันให้เป็นไปแล้ว

สุลกาคิโยโกะโกร
ที่ไกรรนิหยาและนันอันทาไก่ย

ศัพดิเคราะห์ไคคันนี

ศัพดิเคราะห์ คิโยโกะ หยาและนัน ชื่อว่าหยาและนัน เป็นสมาราทวันทวัสมานาส
สุกัม คิโยโกะ บุญมี โซ สุลกาคิโยโกะ(โกรโกร) หยาและนัน อันทาไก่ย ในที่
โกรโกร ที่ไกรนัน ชื่อว่ามิหยาและนันอันทาไก่ย เป็นสักกมิพหุพหิสนาส

สุลกาคิโยโกะ โกรโกร สุลกาคิโยโกะโกรโกร

ที่ไกรรนิหยาและนันอันทาไก่ย เป็นวิเสสนะบุพบท กัมมชารยสนาส มีทวันทวะสนาสและสักกมิพหุพหิสนาส
เป็นสนาสหอง

ห้องพิงส์บาน ก่อนอื่นเมื่อเห็นนาส ให้นักพัทคุก่อน(ไม่ว่ามีอยู่หรือไม่) ถ้ามี 2 ศัพท์ เป็น
1 นาส ถ้ามี 3 ศัพท์ เป็น 2 นาส มี 4 ศัพท์ เป็น 3 นาส อย่างนี้เรื่อยๆไป เช่น สุลกาคิโยโกะโกรโกร
นันคูมี 4 ศัพท์ เป็น 3 นาสก็อ มิวิเสสนะบุพบท กัมมชารยสนาส เป็นนาสใหญ่ และมีทวันทวะสนาส
และสักกมิพหุพหิสนาส เป็นนาสหอง คั้นรูปวิเคราะห์หอกล่าวมาแล้ว

บทสรุปประจาราพหุพหิสนาส-สนาสหอง

1. พหุพหิสนาส หมายถึงนาสที่มีมหอนเป็นประชาน เช่น สุนคิจูกิ(ชโน) ชนเมืองอันลงมูลแล้ว

2. พหุพหิสนาส แบ่งเป็น 6 ชนิดตามวิภัตคิคือ

1. ทุกยาพหุพหิ	2. กกิยาพหุพหิ
3. จูกก็พหุพหิ	4. มูจิพหุพหิ
5. ฉุกไวพหุพหิ	6. สักกมิพหุพหิ

3. พหุพหิ มีชื่อเรียก 4 อย่างคือ

1. ทุกยาชิกรพหุพหิ	2. กกินาชิกรพหุพหิ
3. น. บุพบทพหุพหิ	4. สห บุพบทพหุพหิ

4. พหุพหิสนาส นิยมแปลว่า "มี" เช่น รูเกเบโน(ชโน) ชน มีความรักทั้งอยู่แล้ว

5. จะรู้ว่าเป็นพหุพหินั้น ให้ลังเกทุ ย ศัพท์ ในรูปวิเคราะห์ ถ้า ย ศัพท์ในรูปวิเคราะห์แยกกับวิภัตคิคือ

พึงทราบว่าเป็นพหุพหิสนาสแล้ว เช่น ย เป็นทุกยาพหุพหิ เป็น กกิยาพหุพหิสนาส ยสส เป็น
จูกก็และฉุกไวพหุพหิสนาส คั้นนี้เป็นกัน

6. ทุกยาชิกรพหุพหิสนาส ไกแก่นาสที่มีมนหมายและน้ำเสสนาในรูปวิเคราะห์ มีเพศ พจน์และวิภัตคิเรื่องกัน

ເຊັ່ນ ວິໄກ ເບໂນ ຍສດ ໄສ ວິຖານເປົມ(ຫຸນ) ການຮັກຂອງຂົນໃກ ຕັ້ງອູ່ແລ້ວ ຂະໜັນ ຂໍ້ອ່າວ່າມີການຮັກຕັ້ງອູ່
ແລ້ວ

7. ກິນນາສຶກຮັກພຸ່ພື້ນສາສ ໄດ້ແກ່ສໍາຄັນທີ່ມີຫານນັ້ນສອງນັ້ນໃນຢູ່ວິເກຣະທີ່ມີວັດທິນີ່ເສມອກັນ ສ່ວນເພີຍແລະພຈົນ
ກ່າວກັນ ພຣົມບາງທີ່ກີ່ເໝືອນກັນ ເຊັ່ນ ນັມ ກຸມເຊີ ຍສ ນົມກຸມໂໂຮ(ຖຸນາໂຮ) ນັ້ນທີ່ທອຂອງຖຸນາໄກ(ນີ້ອູ່)
ຖຸນານັ້ນ ຂໍ້ອ່າວ່າມີໜີ່ທີ່ກົດ ເປັນກັນ
8. ນ ບຸພະນພຸ່ພື້ນສາສ ໄດ້ແກ່ສໍາຄັນທີ່ນ ປົງເສົ້າທີ່ເປັນຄູ່ ແປລວ່າ "ນີ້ໃນນີ້" ພຣົມ.....
ທ່ານໃກ້ ໃນຢູ່ວິເກຣະທີ່ໃຊ້ກົງບາອາຊາຍາກົນຖຸດີ "(ໃນນີ້)" ເຊັ່ນ ຖຸດີ ກຸມສ ປຸດາທີ່ ອຸປຸດໂກ ມຸກຮັກຫລາຍ
ຂອງໃນນີ້ ເທິງນັ້ນ ເຊົາ ຂໍ້ອ່າວ່າມີບຸກຮ່ານໄດ້
9. ສຫຼຸພະນພຸ່ພື້ນສາສ ໄດ້ແກ່ສໍາຄັນທີ່ນ ສທ ຕັ້ງທີ່ເປັນພັກຫຼາ ມີຫອັນເປັນປະຫານຕັ້ງໃນຢູ່ວິເກຣະທີ່ແລະບ່ອນສາສ
ເຊັ່ນ ສທ ນິຕູເກີນ ໂຍ້ ວຸດກົດີ ສມື່ງໂກ(ນໂຮ) ດານໄກ ຍ້ອມເປັນໄປກັນຄ້າຍມີກາ ເທິງນັ້ນ ດານນັ້ນ ຂໍ້ອ່າວ່າເປັນໄປ
ກັນຄ້າຍມີກາ(ນີ້ມີກາ)
10. ສາສທ່ອງ ໄດ້ແກ່ສໍາຄັນທີ່ສາສເລີກອ່ານຸ້ອນກັນອູ່ກ່າຍໃນ ເຊັ່ນ ທີ່ຮູ່ອູ່ສຸວູມາທີ່ປູ່າ(ນິຫີ) (ຊຸມຫວັພົບ)
ເກີນໄປຄ້ວຍຮັກນະທັງຫລາຍນີ້ເຈີນແລະທອງເປັນກັນ ມີກົມຍາກປົງປົງສາສ ເປັນສາສໃໝ່ ມີສາຫາຮກວັນຫວັນສາສ
ແລະຈັງວິພຸ່ພື້ນ ເປັນສາສທ່ອງ

ຄ່ວງຄາມປະຈຳພຸ່ພື້ນສາສ-ສາສທ່ອງ

1. ສາສອຍ່າງໄວ ເຮັດວຽກພຸ່ພື້ນສາສ ຈົງກົວ້ອຍ່າງມາດູ
2. ພຸ່ພື້ນສາສ ແນ່ງການວັດທິດແລະໄໂຄຍ້ອມກື່ອຍ່າງ ອະໄວນ້າງ
3. ມີໜັກອະໄໄນເປັນເກື່ອງສັງເກດກ່າວ່າ ສາສນັ້ນເປັນຖຸກົມພຸ່ພື້ນ ພຣົມ ຖຸດາພຸ່ພື້ນສາສ ຈອອືນປາຍ
4. ຖຸດາສຶກຮັກພຸ່ພື້ນ ກັນ ກິນນາສຶກຮັກພຸ່ພື້ນ ແກກກ່າວ່າກັນອ່າຍ່າງໄວ ອືນນາພອໄກຄວາມ ຍົກຕັ້ງ້ອຍ່າງປະກອນ
5. ຈັງວິພຸ່ພື້ນ ກັນ ຈັງວິອຸປ່ນພຸ່ພື້ນ ເທິງນັ້ນທີ່ກ່ອຕ່າງກັນອ່າຍ່າງໄວ ຈອອືນປາຍໂຄຍກົວ້ອຍ່າງປະກອນ
6. ນ ບຸພະນພຸ່ພື້ນ ກ່າວຈາກ ນ ບຸພະນກົນນະຫຼາຍສາສ ອ່າຍ່າງໄວ ຈອອືນປາຍພ້ອມຕັ້ງກົວ້ອຍ່າງ
7. ສທ ບຸພະນພຸ່ພື້ນ ກັນ ພັຍຍິກວາສາສ ກ່າວກັນອ່າຍ່າງໄວ ຈອອືນປາຍພ້ອມຕັ້ງກົວ້ອຍ່າງ
8. ສາສທ່ອງ ມໍາຍກວາມວ່າຍ່າງໄວ ກ່າວ່າ ມໍາບໍ່ຈຸ່າທີ່ກ່ອງກົມຢູ່ກົມ(ທີ່ເປັນທີ່ກ່າງປັງຈຸ່າທີ່)
ມີວະໄໄ
ເປັນສາສໃໝ່ ແລະມີວະໄໄເປັນສາສທ່ອງ ຈັກງົວເກຣະທີ່ມາດູ
9. ສາສຄ່ອໂປັນເປັນສາສອະໄໄ ຈັກງົວເກຣະທີ່ມາດູ

ມໍາຫາກົມ(ເມືອງໃຫ້) ປົງສູກໂນ (ນຸ່ວະສູງສຸກ)

ມູນຈົນທີ່ມີກົມ(ອັນທີ່ກົງຫລາຍ 5) ມູນຫານັ້ນ (ທັງພົກລົງມູນຫາ)

នរណารីយ (បុរាណលេខ្មូងពេងគ្រាប) សុវត្ថានំ(ទានពិភេស្ត)
 វារូទិន (កំណើនឱ្យម៉ា) កិវិកការ (រាយនុកដែងការឃោះ)
 ពេវរាជា (ពេវការឃុំព្រះរាជា) ពេវរាជា (ព្រះរាជា ពេងពេវការ)
 សុវត្ថុយា (គាមសាក្សុធនិស័យ) សុវត្ថុយា (គាមសាក្សុវាទ់ស័យ)
 ឧបាសុក (ឬកិនិមិត្តគាមសារាយ) ឧបាសុក (ឯុទ្ធផលិតិវឌ្ឍិនិក)
 ឯុទ្ធផល (គាមនិមិត្តគាមករាងនករាយ)
 ឯុទ្ធបុត្រ (ឯុទ្ធផលិតិវឌ្ឍិនិក)

10. សមាសកែ ឲ្យបិន្ទុកិច្ចការអំពី នឹមិត្តសារ និងសមាសិទ្ធិ និងសមាសិទ្ធិ និងសមាសកែ
 សម្បែនសុវត្ថុយាបិហ (សុវត្ថា) ព្រះតាមកិច្ចការឃុំពេងពេវការ និង
 មុខត្រួតឱ្យការឃុំពេងពេវការ 500 រូប
 ផាគបុរិសបុរិសបុរិស បុរិសបុរិស និងបុរិសបុរិស
 ទិន្នន័យត្រូវមានពិភាក្សា (និធី) ឱ្យមានរឿងនៃការឃុំពេងពេវការ និងសមាសកែ
 និងសម្បែនសុវត្ថុយាបិហ (នារី) ឱ្យមានរឿងនៃការឃុំពេងពេវការ និងសមាសកែ